

Nagroda PAU im. Erazma i Anny Jerzmanowskich dla pani doktor h.c. Hanny Machińskiej

Polska Akademia Umiejętności wyłoniła laureata Nagrody Jerzmanowskich na 2024 rok. Nagrodę otrzymała pani doktor Hanna Machińska.

Nagroda, której pełna nazwa brzmi: Nagroda Polskiej Akademii Umiejętności im. Erazma i Anny Jerzmanowskich, wpisuje się w piękną tradycję PAU i naszego regionu w promowaniu zasług wybitnych Polaków. Partnerami tego wydarzenia są obecnie: Województwo Małopolskie i Miasto Kraków.

Przyznawana w latach 1915–1938 Nagroda zyskała wielki prestiż, tak ze względu na wybitnych laureatów, jak i na swoją wysokość. Odnowiona w roku 2009 – w stulecie śmierci Erazma Jerzmanowskiego – staraniem PAU i z jej inicjatywy, przy wsparciu Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. E. i A. Jerzmanowskich, a dzięki funduszom Województwa Małopolskiego jako Partnera, ma wyróżniać kandydata, który – zgodnie z testamentem Erazma Jerzmanowskiego – „przez swe prace literackie, naukowe lub humanitarne dokonywane z pożytkiem dla ojczystego kraju, potrafił zająć wybitne stanowisko w społeczeństwie polskim”. Pierwszą laureatką Nagrody po jej wznowieniu została Janina Ochojska-Okońska, dołączając tym samym do grona świetnych poprzedników: kardynała Adama Sapiehy, Henryka Sienkiewicza, Ignacego Paderewskiego i innych. Kolejnymi laureatami odnowionej Nagrody zostali Jerzy Nowosielski, Maciej Grabski, Adam Bielański, Andrzej Zoll, Jerzy Owskiak, Jerzy Limon, ks. Adam Boniecki, Krzysztof Penderecki, Anna Dymna, Adolf Juzwenko, s. Małgorzata Chmielewska, ks. Michał Heller, Ryszard Krynicki.

Tegoroczna laureatka, pani doktor Hanna Machińska, to prawniczka i działaczka społeczna zaangażowana w walkę z dyskryminacją, ksenofobią i nietolerancją, autorka wielu publikacji z zakresu ochrony praw człowieka. W latach 1991–2017 dyrektorka Biura Rady Europy. W latach 2017–2022 zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich w ramach obowiązków którego osobiście wizytowała zakłady karne, areszty śledcze, szpitale psychiatryczne, upominając się o prawa osób pozbawionych wolności. Laureatka wielu odznaczeń polskich i zagranicznych, doktor honoris causa Uniwersytetu w Zurychu.

Zaangażowana w działalność społeczną w obronie uchodźców na granicy polsko-białoruskiej. W latach 2021–2022 była stale obecna na granicy polsko-białoruskiej w związku z kryzysem humanitarnym dotyczącym migrantów i uchodźców przekraczających tę granicę. Upominała się o ich prawa, krytycznie reagowała na wszelkie przejawy nadużywania władzy, w tym na wprowadzanie sprzecznych z Konstytucją regulacji dotyczących strefy nadgranicznej. Aktywnie upominała się o prawa mieszkańców strefy nadgranicznej, których prawa i wolności obywatelskie zostały bezprawnie ograniczone, a także o prawa aktywistek i aktywistów udzielających pomocy faktycznej i prawnej migrantkom i migrantom na granicy polsko-białoruskiej. Wizytowała także regularnie Strzeżone Ośrodki dla Cudzoziemców. Od chwili napaści Rosji na Ukrainę zaangażowana we wsparcie uchodźców i uchodźczyń wojennych. W rezultacie stała się prawdziwym symbolem walki o przestrzeganie praw człowieka w naszym kraju.

Wręczenie Nagrody odbyło się 10 czerwca, zgodnie ze zwyczajem – na Wawelu.